

44-bob. Tovarning bojxona qiymati

301-modda. Bojxona hududiga olib kiriladigan tovarning bojxona qiymati

Bojxona hududiga olib kiriladigan tovarning bojxona qiymati tovarning bojxona qiymatini aniqlash usullaridan biri orqali aniqlanadigan va bojxona to'lovlarini hisoblash maqsadida foydalaniladigan tovar qiymatidir.

302-modda. Olib kiriladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlash usullari

Olib kiriladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlash quyidagi usullarni qo'llash orqali amalga oshiriladi:

olib kiriladigan tovarga doir bitimning qiymati bo'yicha;
aynan bir xil tovarga doir bitimning qiymati bo'yicha;
o'xshash tovarga doir bitimning qiymati bo'yicha;
qiymatlarni chegirib tashlash asosida;
qiymatlarni qo'shish asosida;
zaxira usul.

Olib kiriladigan tovarga doir bitimning qiymati bo'yicha aniqlash usuli olib kiriladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlashning asosiy usuli hisoblanadi.

Agar olib kiriladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlashning asosiy usulini qo'llash mumkin bo'lmasa, ushbu modda birinchi qismining [uchinchi — yettinchi xatboshilarida](#) ko'rsatilgan usullar ketma-ketlikda qo'llaniladi. Bunda har bir keyingi usulning qo'llanilishiga, agar bojxona qiymatini aniqlashda oldingisidan foydalanish mumkin bo'lmasa, yo'l qo'yiladi. Qiymatlarni chegirib tashlash va qo'shish usullari teskari ketma-ketlikda qo'llanilishi mumkin.

303-modda. Olib kiriladigan tovarga doir bitimning qiymatiga oid usul

Olib kiriladigan tovarga doir bitim qiymatiga oid usul olib kiriladigan tovarning bojxona qiymatini bitim qiymati bo'yicha, ya'ni olib kirilayotgan tovar bojxona chegarasini kesib o'tayotgan paytda tovar uchun amalda to'langan yoki to'lanishi lozim bo'lgan, ushbu Kodeksning [304](#) va [305-moddalari](#) qoidalari hisobga olingan holda tuzatilgan narx bo'yicha aniqlashni nazarda tutadi.

304-modda. Olib kiriladigan tovarga doir bitim narxiga kiritiladigan xarajatlar

Olib kirilayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlashda bitimning narxiga quyidagi xarajatlar kiritiladi, agar bu xarajatlar bitimning narxiga kiritilmagan bo'lsa:

a) tovarni bojxona hududiga olib kiriladigan joyga yetkazib berilgunga qadar qilinadigan xarajatlar:

tashish qiymati;

tovarlarni yuklash, tushirish, qayta yuklash va boshqa joyga to'kish xarajatlari;

sug'urta qiymati;

b) sotib oluvchi tomonidan qilingan xarajatlar:

vositachilik va brokerlik haqlari, bundan tovarni xarid qilishdagi vositachilik xarajatlari mustasno;

konteynerlar va (yoki) ko'p marta ishlatiladigan boshqa idishlarning qiymati, agar ular O'zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyatining tovar nomenklaturasiga muvofiq baholanayotgan tovar bilan bir butun deb qaralsa;

o'rov-joylov qiymati, shu jumladan o'rash-joylash materiallarining va o'rash-joylash ishlarining qiymati;

v) sotuvchi sotib oluvchiga bepul yoki arzonlashtirilgan narxda bevosita yoxud bilvosita taqdim etadigan xizmatlarning va boshqa tovarlarning qiymati;

g) intellektual mulk obyektlaridan foydalanganlik uchun sotib oluvchi baholanayotgan tovarni sotish sharti sifatida bevosita yoki bilvosita to'lashi kerak bo'lgan litsenziya to'lovlari va boshqa to'lovlar;

d) olib kirilgan tovarni keyinchalik qayta sotish, o'zgacha tarzda tasarruf etish yoki undan boshqa tarzda foydalanishdan tushgan tushumning bevosita yoki bilvosita sotuvchiga tegishi kerak bo'lgan har qanday qismining qiymati.

Ushbu moddaning [birinchi qismida](#) ko'rsatilgan, bitimning narxiga kiritiladigan xarajatlar tegishli tovarlar, ishlar va xizmatlar (tashish, sug'urta qilish, brokerlik xizmati) uchun haq to'langanligi to'g'risida vakolatli shaxs tomonidan taqdim etilgan hujjatlar (hisobvaraqa-fakturalar, to'lov topshiriqnomalari, cheklar) asosida aniqlanadi.

Ushbu moddada ko'rsatilmagan xarajatlarni bitim narxiga qo'shishga yo'l qo'yilmaydi.

Turli nomdagi tovarlardan tashkil topgan tovarlarning bitta turkumi yetkazib berilganda, bojxona hududiga olib kirilgan tovarlardan har birining bojxona qiymatiga qo'shilishi lozim bo'lgan hamda tovarlarning butun turkumi uchun belgilangan xarajatlarni aniqlash har bir tovar qiymatining tovarlar turkumining qiymatiga nisbati bilan aniqlanadigan kattalikka mutanosib ravishda, transport xarajatlarini hisobga olishda esa, tovarlarning og'irligiga yoxud hajmiga mutanosib ravishda amalga oshiriladi.

305-modda. Olib kiriladigan tovarga doir bitimning narxidan chiqarib tashlanadigan to'lovlar va xarajatlar

Olib kiriladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlashda bitim narxidan quyidagi to'lovlar va xarajatlar, basharti ular bojxona hududiga olib kiriladigan tovar uchun haqiqatda to'langan yoki to'lanishi lozim bo'lgan narxdan ajratib olingan bo'lsa, chiqarib tashlanadi:

sanoat qurilmalari, mashinalar yoki uskunalar kabi tovarlar bojxona hududiga olib kirilganidan keyin amalga oshirilgan uskunalarni qurish, o'rnatish, yig'ish, montaj qilish, sozlash va ularga xizmat ko'rsatish yoki texnik ko'maklashish xarajatlari;

tovar bojxona hududiga olib kirilganidan keyin qilinadigan transport xarajatlari;

tovarni olib kirish yoki sotish bilan bog'liq holda O'zbekiston Respublikasida to'lanadigan bojxona to'lovlari va boshqa to'lovlar, agar kontrakt (shartnoma, kelishuv) shartlariga ko'ra bu to'lovlar sotuvchi tomonidan to'lansa.

Bitimning narxidan chiqarib tashlanadigan to'lovlar va xarajatlar, bundan O'zbekiston Respublikasida to'lanadigan bojxona to'lovlari mustasno, tegishli tovarlar, ishlar va xizmatlar (tashish, sug'urta qilish) uchun haq to'langanligi to'g'risida vakolatli shaxs tomonidan taqdim etilgan hujjatlar (hisobvaraqq-fakturalar, to'lov topshiriqnomalari, cheklar) asosida aniqlanadi.

306-modda. Olib kiriladigan tovarga doir bitimning qiymatiga oid usuldan foydalanish bo'yicha cheklovlar

Olib kiriladigan tovarga doir bitimning qiymatiga oid usuldan quyidagi hollarda bojxona qiymatini aniqlash uchun foydalanilishi mumkin emas, agar:

sotib oluvchining baholanayotgan tovardan foydalanishga yoki unitasarruf etishga bo'lgan huquqlariga nisbatan cheklovlar

mavjud bo'lsa, bundan qonun hujjatlarida belgilangan cheklovlar yoxud tovar qayta sotilishi mumkin bo'lgan geografik mintaqadagi cheklovlar yoki tovarning qiymatiga jiddiy ta'sir ko'rsatmaydigan cheklovlar mustasno;

tovar bojxona hududiga qiymat asosiga ega bo'lmagan bitim bo'yicha olib kirilgan bo'lsa;

sotish yoki bitimning bahosi ta'sirini hisobga olish mumkin bo'lmagan shartlarga rioya etilishiga bog'liq bo'lsa (ayirboshlash, kontraktatsiya, qayta ishlash shartnomalari);

tovarni keyinchalik qayta sotish, undan foydalanish yoki uni tasarruf etishdan tushgan tushumning istalgan qismi sotuvchiga bevosita yoki bilvosita o'tsa va bunda tovarning qiymatiga ushbu Kodeksning [304-moddasiga](#) muvofiq tegishli tuzatishlarni kiritish mumkin bo'lmasa;

tovarning bojxona qiymatini aniqlashda deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan foydalanilgan ma'lumotlar hujjatlar bilan tasdiqlangan bo'lmasa;

bitimning taraflari (sotib oluvchi va sotuvchi) bir-biriga o'zaro bog'liq shaxslar bo'lsa, bundan ularning o'zaro bog'liqligi bitimning bahosiga ta'sir etmagan hollar mustasno, bu esa deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan isbotlanishi lozim.

307-modda. O'zaro bog'liq shaxslar

O'zaro bog'liq shaxslar deganda quyidagi belgilarning hech bo'lmaganda bittasiga mos keladigan shaxslar tushuniladi:

bitim taraflarining biri (jismoniy shaxs) yoki bitim taraflaridan birining mansabdor shaxsi ayni vaqtda bitim boshqa tarafining mansabdor shaxsi bo'lsa;

bitim taraflari yuridik shaxsga birgalikda egalik qiluvchilar bo'lsa;

bitim taraflarining biri (jismoniy shaxs) boshqa taraf bilan mehnat munosabatlari bo'yicha bog'liq bo'lsa;

bitim taraflarining biri bitim boshqa ishtirokchisining ustav fondida (ustav kapitalida) ovoz berish huquqi bilan ustav fondining (ustav kapitalining) kamida besh foizini tashkil etuvchi hissaga (payga) egalik qilsa yoki aksiyalarining egasi bo'lsa;

bitimning har ikkala tarafi bevosita yoki bilvosita uchinchi shaxs tomonidan nazorat qilinayotgan bo'lsa;

bitimning taraflari bevosita yoki bilvosita uchinchi shaxsni nazorat qilayotgan bo'lsa;

bitimning bir tarafi va (yoki) uning mansabdor shaxsi bevosita yoki bilvosita bitimning ikkinchi tarafini nazorat qilayotgan bo'lsa;

bitim taraflari va (yoki) ularning mansabdor shaxslari qarindosh bo'lsa.

308-modda. Olib kiriladigan tovarga doir bitim taraflarining o'zaro bog'liqligi belgilari aniqlanishining oqibatlar

Olib kiriladigan tovarga doir bitim taraflarining o'zaro bog'liqligi belgilari bo'lgan taqdirda bojxona organi bitimning amaldagi holatlarini o'rganib chiqishi kerak.

Agar bojxona organi bitim taraflarining o'zaro bog'liqligi bitim bahosiga ta'sir ko'rsatmagan deb topsa, ushbu bitim bojxona qiymatini aniqlash uchun qabul qilinadi. Aks holda, bojxona organi deklarantga yoki bojxona brokeriga mazkur o'zaro bog'liqlik bitim narxiga ta'sir ko'rsatmaganligini

isbotlovchi dalillarni o‘ttiz kalendar kundan oshmagan muddatda taqdim etish zarurligi to‘g‘risida yozma shaklda xabar qiladi.

Deklarant yoki bojxona brokerining arizasiga ko‘ra amalga oshirilgan bitimning narxi tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun qabul qilinadi, agar deklarant yoki bojxona brokeri bitimning qiymati baholanayotgan tovar olib kirilishidan oldin yoki olib kirilganidan so‘ng o‘ttiz kalendar kun ichida tovarning olib kirilayotganda bojxona organi rozi bo‘lgan quyidagi qiymatlarning biriga yaqinligini isbotlay olsa:

O‘zbekiston Respublikasida o‘zaro bog‘liq bo‘lmagan sotib oluvchilarga aynan bir xil yoki o‘xshash tovarlar sotilayotgandagi bitimning qiymatiga;

aynan bir xil yoki o‘xshash tovarning qiymatlarini chegirib tashlash usuli bo‘yicha aniqlangan bojxona qiymatiga;

aynan bir xil yoki o‘xshash tovarning qiymatlarini qo‘shish usuli bo‘yicha aniqlangan bojxona qiymatiga.

Deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqqoslash uchun taqdim etilgan, ushbu moddaning [uchinchi qismida](#) ko‘rsatilgan bitimning bahosiga va tovarning bojxona qiymatiga quyidagi mezonlar bo‘yicha farqlar hisobga olingan holda tuzatishlar kiritiladi:

tijorat shartlari;

miqdori;

ushbu Kodeksning [304-moddasida](#) sanab o‘tilgan xarajatlar;

o‘zaro bog‘liq bo‘lmagan shaxslar o‘rtasidagi bitimda sotuvchining xarajatlari, agar bunday xarajatlar sotuvchi tomonidan o‘zaro bog‘liq bo‘lgan shaxs bilan tuzilgan bitimda amalga oshirilmasa.

Deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqqoslashga taqdim etilgan aynan bir xil yoki o'xshash tovarning bitim bahosidan yoki bojxona qiymatidan baholanayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun bitimning bahosi o'rniga foydalanilishi mumkin emas.

309-modda. Aynan bir xil tovarga doir bitimning qiymatiga oid usul

Aynan bir xil tovarga doir bitimning qiymatiga oid usul bojxona hududiga olib kirilayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun asos sifatida aynan bir xil tovarga doir bitimning qiymati qabul qilinishini nazarda tutadi.

Aynan bir xil tovar deganda:

baholanayotgan tovar bilan fizik xususiyatlariga, sifatiga va bozordagi qadriga ko'ra bir xil bo'lgan;

baholanayotgan tovar qaysi mamlakatda ishlab chiqarilgan bo'lsa, shu mamlakatda ishlab chiqarilgan va O'zbekiston Respublikasiga olib kirish uchun sotilgan;

baholanayotgan tovarni ishlab chiqargan ayni o'sha shaxs tomonidan ishlab chiqarilgan tovar tushuniladi.

Agar tovarning bitim qiymati O'zbekiston Respublikasida bajarilgan loyihalashning, tajriba-konstruktorlik ishlarining, badiiy bezatishning, dizaynning, eskizlarning yoki chizmalarning qiymatini o'z ichiga olgan bo'lsa, aynan bir xil tovar deb hisoblanmaydi.

Tovarning tashqi ko'rinishidagi juz'iy farqlar, agar bunday tovar qolgan jihatlari bilan ushbu moddaning shartlariga muvofiq bo'lsa, unga aynan bir xil deb qarashni rad etish uchun asos bo'lib xizmat qila olmaydi.

Agar aynan bir xil tovar bojxona hududiga:

baholanayotgan tovar olib kirilguniga qadar to‘qson kalendar kun ichida olib kirilgan bo‘lsa;

taxminan o‘sha miqdorda va (yoki) o‘sha tijorat shartlarida olib kirilgan bo‘lsa, aynan bir xil tovar yuzasidan tuzilgan bitimning qiymati baholanayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun asos sifatida qabul qilinadi.

Agar tovarni o‘sha miqdorda va o‘sha tijorat shartlarida bojxona hududiga olib kirish hollari mavjud bo‘lmasa, boshqacha miqdorda va boshqa tijorat shartlarida olib kirilgan aynan bir xil tovarning ushbu farqlar hisobga olinib bitimning narxiga tuzatishlar kiritilgan holdagi qiymatidan foydalanish mumkin.

Agar aynan bir xil tovar uchun ushbu Kodeks 304-moddasi birinchi qismining “a” bandida ko‘rsatilgan xarajatlarning qiymati baholanayotgan tovar uchun shunday xarajatlarning qiymatidan masofa va transportning turlaridagi tafovut tufayli ancha farq qilsa, aynan bir xil tovarga doir bitimning qiymatiga ko‘ra aniqlanadigan bojxona qiymatiga tegishli tarzda tuzatishlar kiritilishi kerak.

Baholanayotgan tovarning bojxona qiymatiga tuzatishlar kiritish deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan to‘g‘ri va hujjat bilan tasdiqlangan ma’lumotlar asosida amalga oshirilishi lozim.

Agar aynan bir xil tovarga doir bitimning qiymati bo‘yicha aniqlash usuli qo‘llanilganda aynan bir xil tovarga doir bir nechta bitim aniqlansa, baholanayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun bahosi eng past bo‘lgan aynan bir xil tovarga doir bitim qo‘llaniladi.

310-modda. O‘xshash tovarga doir bitimning qiymatiga oid usul

O‘xshash tovarga doir bitimning qiymatiga oid usul bojxona hududiga olib kirilayotgan tovarning bojxona qiymatini

aniqlash uchun o'xshash tovarga doir bitimning qiymati ushbu moddada ko'rsatilgan shartlarga rioya etgan holda asos sifatida qabul qilinishini nazarda tutadi.

O'xshash tovar deganda:

baholanayotgan tovar bilan har jihatdan bir xil bo'lmasa-da, u bilan o'xshash xususiyatlarga ega bo'lganligi va tarkib jihatdan o'xshashligi tufayli bir xil vazifalarni bajara oladigan hamda tijorat nuqtai nazaridan, shu jumladan sifati, bozordagi qadri, tovar belgisining mavjudligiga ko'ra uning o'rnini bosa oladigan;

baholanayotgan tovar olib kirilguniga qadar to'qson kalendar kun ichida olib kirilgan;

baholanayotgan tovar ishlab chiqarilgan ayni o'sha mamlakatda ishlab chiqarilgan va O'zbekiston Respublikasiga olib kirish uchun sotilgan;

baholanayotgan tovarni ishlab chiqargan ayni bir shaxs tomonidan ishlab chiqarilgan tovar tushuniladi. Baholanayotgan tovarni ishlab chiqargan ayni bir shaxs tomonidan ishlab chiqarilgan tovar mavjud bo'lmagan taqdirda boshqa shaxs tomonidan ishlab chiqarilgan tovar o'xshash tovar sifatida qabul qilinadi.

Agar bitimning qiymati O'zbekiston Respublikasida bajarilgan loyihalashning, tajriba-konstruktorlik ishlarining, badiiy bezatishning, dizaynning, eskizlarning yoki chizmalarning qiymatlarini o'z ichiga olsa, tovar o'xshash tovar deb hisoblanmaydi.

O'xshash tovarga doir bitimning qiymatiga ko'ra tovarning bojxona qiymatini aniqlash usulidan foydalanilayotganda ushbu Kodeks 309-moddasining [beshinchi](#), [oltinchi](#), [yettinchi](#), [sakkizinchi](#) va [to'qqizinchi qismlari](#) qoidalarini qo'llaniladi.

311-modda. Qiymatlarni chegirib tashlash asosidagi usul

Qiymatlarni chegirib tashlash asosidagi usul baholanayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun asos sifatida:

bojxona hududida dastlabki holati o'zgarmagan holatda;

baholanayotgan tovar bojxona hududiga olib kirilguniga qadar to'qson kalendar kun ichida katta miqdorlarda (bir nechta turkumlarda);

shunday tovarni sotuvchi bilan o'zaro bog'liq bo'lmagan shaxsga sotilayotgan, baholanayotgan, aynan bir xil yoki o'xshash tovar birligining narxi qabul qilinishini nazarda tutadi.

Baholanayotgan, aynan bir xil yoki o'xshash tovar birligining narxidan quyidagi xarajatlar chegirib tashlanadi:

to'lanadigan yoxud to'lashga kelishilgan vositachilik haqi yoki foyda uchun ustamalar hamda olib kirilgan o'sha klassdagi va turdagi tovarni bojxona hududida sotish bilan bog'liq bo'lgan umumiy xarajatlar;

tovarlarni olib kirish yoki sotish munosabati bilan O'zbekiston Respublikasida to'lanishi lozim bo'lgan bojxona to'lovlarining va boshqa to'lovlarning summalari;

bojxona hududida transportda tashish, sug'urtalash, yuklash va tushirish uchun sarflangan xarajatlar.

O'sha klassdagi yoki turdagi tovar iqtisodiyotning muayyan tarmog'i mahsulotiga taalluqli bo'lgan tovarlar guruhini, shu jumladan aynan bir xil va o'xshash tovarlarni anglatadi.

Ichki bozorda tovarning sotilish narxini tanlashda ko'rilayotgan tovarning import qilinganidan keyingi birinchi

tijorat bosqichidagi narxini, ya'ni olib kirilgan tovarning birinchi marta qayta sotilishidagi narxini hisobga olish kerak bo'ladi.

Baholanayotgan, aynan bir xil yoki o'xshash tovarning baholanayotgan tovar olib kirilishidan oldin to'qson kalendar kun ichida sotilganligi faktlari mavjud bo'lmagan taqdirda, ushbu modda [birinchi](#) va [ikkinchi qismlarining](#) qoidalarini inobatga olingan holda baholanayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun asos sifatida baholanayotgan, aynan bir xil yoki o'xshash tovar tovar birligining qaysi narxi bo'yicha O'zbekiston Respublikasida eng katta turkumda, o'zgarmas holatda, baholanayotgan tovar olib kirilgan kunga eng yaqin muddatda, lekin baholanayotgan tovar olib kirilgan kundan e'tiboran to'qson kundan kechiktirmay sotilayotgan bo'lsa, o'sha narx qabul qilinadi.

Baholanayotgan, aynan bir xil yoki o'xshash tovarning bojxona hududida o'zgarmas holatda sotilganligi faktlari mavjud bo'lmagan taqdirda, baholanayotgan tovarning bojxona qiymati tovarga keyinchalik ishlov berilganidan keyin olingan, shunday tovarni sotuvchi bilan o'zaro bog'liq bo'lmagan shaxsga bojxona hududida eng katta miqdorda sotiladigan mahsulot birligining narxi asosida, deklarant yoki bojxona brokerining arizasiga ko'ra aniqlanadi. Bunda tovarning bojxona qiymatiga ushbu moddaning [ikkinchi qismida](#) nazarda tutilgan tuzatishlar kiritiladi.

312-modda. Qiymatlarni qo'shish asosidagi usul

Qiymatlarni qo'shish asosidagi usul baholanayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun asos sifatida tovarning quyidagilarni qo'shish orqali hisoblab chiqarilgan narxi qabul qilinishini nazarda tutadi:

a) baholanayotgan tovarni tayyorlashda sarflangan materiallarning qiymati hamda ishlab chiqarish va (yoki) ishlov berish xarajatlari;

b) ushbu moddaning “a” bandida aks ettirilmagan umumiy xarajatlarning hajmi va baholanayotgan tovar ishlab chiqarilgan ayni o‘sha mamlakatda ishlab chiqarilgan ayni o‘sha klassdagi va turdagi tovarni O‘zbekiston Respublikasida sotishda odatda eksport qiluvchi tomonidan olinadigan foyda;

v) ushbu Kodeks 304-moddasi birinchi qismining “a” bandida ko‘rsatilgan xarajatlar.

313-modda. Zaxira usul

Agar tovarning bojxona qiymatini ushbu Kodeksning 303, 309, 310, 311 va 312-moddalarida ko‘rsatilgan bojxona qiymatini aniqlash usullarini ketma-ketlikda qo‘llash natijasida deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan aniqlash mumkin bo‘lmasa, baholanayotgan tovarning bojxona qiymati bojxona qiymatini aniqlash usullarining muddatlarni qo‘llash, tovarlarning ishlab chiqarilgan mamlakatini, aynan bir xilligini yoki o‘xshashligini aniqlashga doir talablarini bir muncha qayishqoqlik bilan qo‘llash orqali aniqlanadi.

Zaxira usulni qo‘llashda bojxona organi deklarant yoki bojxona brokeriga o‘z ixtiyorida mavjud bo‘lgan narxlar to‘g‘risidagi axborotni taqdim etadi. Bojxona organi zaxira usulni to‘g‘ri qo‘llash maqsadida shunday axborotni yig‘ib boradi.

Zaxira usuldan foydalanishda hujjatlar bilan tasdiqlashga doir talablar quyidagilarni boshqa usullarga nisbatan bir muncha qayishqoqlikka yo‘l qo‘yadi:

jahon narxlariga doir, ichki bozor narxlariga doir axborot ma’lumotnomalaridan foydalanishni;

vositachilik haqlari, chegirmalar, foydalar, transport tariflari umum qabul qilingan darajalarining statistik ma'lumotlaridan foydalanishni.

Ushbu moddaning uchinchi qismida ko'rsatilgan hollarda, baholanayotgan tovarni yetkazib berish shartlarini hisobga olgan holda ma'lumotlarga tegishli tuzatishlar kiritilishi shart.

Tovarning bojxona qiymatini zaxira usulda aniqlash uchun asos sifatida quyidagilardan foydalanishga yo'l qo'yilmaydi:

a) O'zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilgan o'xshash tovarning sotilish narxidan;

b) ikki va undan ortiq muqobil qiymatlarning eng yuqori qiymatidan;

v) eksport qiluvchi mamlakatning ichki bozoridagi tovar narxidan;

g) bojxona qiymatini aniqlash uchun qiymatlarni qo'shish usulini qo'llashda foydalanilmaydigan ishlab chiqarish chiqimlaridan;

d) eksport qilayotgan mamlakatdan uchinchi mamlakatlarga yetkazib berilayotgan tovarning narxidan;

e) eng past bojxona qiymatlaridan;

j) tovarning o'zboshimchalik bilan belgilangan yoki to'g'ri tasdiqlanmagan narxidan.

Bojxona organi ushbu moddaga muvofiq aniqlangan tovarning bojxona qiymati hamda shunday qiymatni aniqlash uchun foydalanilgan usul to'g'risida deklarant yoki bojxona brokerining arizasiga ko'ra unga axborot beradi.

O'zbekiston Respublikasi hududida sarflangan xarajatlarni tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo'lmagan taqdirda, qiymatlarni chegirib tashlash asosidagi usul bilan bojxona qiymatini aniqlash

uchun ekspert baholash qo'llanilishiga yo'l qo'yiladi, uni qo'llash tartibi O'zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo'mitasi tomonidan belgilanadi. Bunda tovar birligining bojxona qiymati aniqlanib, keyinchalik butun turkumning bojxona qiymati qayta hisob-kitob qilinadi.

314-modda. Axborot tashuvchi jismning bojxona qiymatini aniqlash

Axborot tashuvchi jismning bojxona qiymati tovarning bojxona qiymatini aniqlashning ushbu bobda ko'rsatilgan usullari qo'llanilgan holda axborotning qiymati belgilanganidan keyin aniqlanadi.

Bojxona hududiga olib kirilayotgan va ma'lumotlarni qayta ishlash bo'yicha uskunalar uchun dasturiy ta'minotni o'z ichiga olgan axborot tashuvchi jismning bojxona qiymatini aniqlashda, agar baholanayotgan tovar uchun amalda to'langan yoki to'lanishi lozim bo'lgan narxdan dasturiy ta'minotning qiymati va (yoki) axborot tashuvchi jismning qiymati ajratib chiqarilsa, faqat axborot tashuvchi jismning qiymati hisobga olinadi.

Agar dasturiy ta'minot axborot tashuvchi jism bo'lmagan tovarning tarkibiga kirsa hamda u bunday dasturiy ta'minotsiz o'ziga xos bo'lgan vazifalarni bajara olmaydigan ushbu tovarning ishlashiga qaratilgan bo'lsa, dasturiy ta'minotning qiymati tovarning qiymatidan ajratib chiqarilmaydi.

315-modda. Olib chiqiladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlash

Olib chiqiladigan tovarning bojxona qiymati u eksportga sotilganda amalda to'langan yoki to'lanishi lozim bo'lgan bitimning bahosi asosida aniqlanadi.

Olib chiqiladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlashda ushbu Kodeks 306-moddasining [yettinchi xatboshisida](#), shuningdek [307](#) va [308-moddalarida](#) nazarda tutilgan qoidalar qoʻllaniladi.

Bojxona hududidan olib chiqiladigan tovarning maʼlum qilingan bojxona qiymatini tasdiqlovchi hujjatlar mavjud boʻlmagan taqdirda, bunday tovarning bojxona qiymati bojxona organida mavjud boʻlgan aynan bir xil yoki oʻxshash tovarlarga oid maʼlumotlar asosida aniqlanadi.

Ilgari olib kirilgan tovarlarni oʻzgarmas holatda bojxona hududidan olib chiqishda bojxona qiymati tovarning u olib kirilgan paytdagi bojxona qiymatining hamda bojxona hududida qilingan xarajatlarning, shu jumladan bojxona rasmiylashtiruvi va bojxona toʻlovlarini toʻlash (tovarlar reeksport qilinishi munosabati bilan qaytarilishi kerak boʻlgan toʻlovlarni chegirgan holda), tovarlarni saqlash, sugʻurtalash uchun qilingan xarajatlarning, bojxona hududida qilingan boshqa xarajatlarning yigʻindisi sifatida aniqlanadi.

Olib chiqiladigan tovarning deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan maʼlum qilingan bojxona qiymatini aniqlash toʻgʻri ekanligini tasdiqlovchi maʼlumotlar mavjud boʻlmagan yoxud deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqdim etilgan maʼlumotlarni notoʻgʻri yoki yetarli emas deb taxmin qilish uchun asoslar mavjud boʻlgan taqdirda bojxona organi bojxona qiymatini mustaqil ravishda belgilaydi. Bunda bojxona organi deklarant yoki bojxona brokerining yozma arizasiga koʻra unga olib chiqiladigan tovarning deklarant yoki bojxona brokeri maʼlum qilgan bojxona qiymati bojxona organi tomonidan qabul qilinmaganligining sabablari koʻrsatilgan yozma tushuntirish berishi shart.

Bojxona organi o‘z ixtiyorida bo‘lgan yoki deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqdim etilgan, ushbu Kodeksning [316](#) va [317-moddalarida](#) ko‘rsatilgan axborotdan foydalanishi mumkin.

Bojxona hududidan olib chiqilayotgan tovarning bojxona qiymatini aniqlashda bojxona organi:

1) baholanayotgan, aynan bir xil va (yoki) o‘xshash tovarlarni sotish shartlarining mumkin qadar taqqoslana olinishini ta’minlashi, shu jumladan quyidagi ko‘rsatkichlar bo‘yicha ta’minlashi:

a) import amalga oshirilayotgan mamlakat yoki geografik mintaq;

b) olib chiqiladigan tovarlarning miqdori;

v) sotuvning tijorat shartlari, shu jumladan bozor konyunkturasi (asosan xomashyo tovarlarni eksport qilishda);

2) sotib oluvchining barcha sarf-xarajatlarini xarajatlarning bojxona qiymatiga kiritish nuqtai nazaridan hisobga olishi lozim.

Agar kontraktda (shartnomada, kelishuvda) qat’iy belgilab qo‘yilgan narxlar mavjud bo‘lmasa va faqat tovarning uzil-kesil narxini belgilash shartlari aks ettirilgan bo‘lsa yoxud kontrakt (shartnoma, kelishuv) shartlariga muvofiq uzil-kesil narx sotib oluvchi tomonidan tovarni miqdor va sifat bo‘yicha qabul qilib olish natijalariga ko‘ra aniqlansa, olib chiqilayotgan tovarning bojxona qiymati muvaqqat (shartli) bahoni hisobga olgan holda aniqlanadi.

Deklarant yoki bojxona brokeri o‘zida mavjud bo‘lgan, bojxona qiymatining muvaqqat (shartli) bahosi xolis ekanligini ta’minlaydigan hujjatlarni taqdim etishga haqli.

Olib chiqilayotgan tovarning bojxona qiymatini muvaqqat (shartli) bahosi uchun asos sifatida quyidagilar qabul qilinadi:

kontraktda (shartnomada, kelishuvda) qayd etilgan dastlabki narx;

kontraktda (shartnomada, kelishuvda) belgilangan, uni hisob-kitob qilish shartlariga muvofiq tovar yuklab jo'natilgan sanada aniqlangan hisob-kitob bahosi.

Ushbu moddaning [o'ninchi qismida](#) ko'rsatilgan hisob-kitoblarni o'tkazish mumkin bo'lmagan taqdirda, olib chiqiladigan tovarning bojxona qiymatini muvaqqat (shartli) baholash bojxona organining ixtiyorida mavjud bo'lgan narxlar to'g'risidagi tegishli axborot asosida amalga oshirilishi mumkin.

Deklarant yoki bojxona brokerining yozma arizasi bo'yicha bojxona organi ko'rib chiqilayotgan bitim shartlaridan hamda bojxona va valyutaga oid qonun hujjatlari talablaridan kelib chiqqan holda, deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan ma'lum qilingan, bojxona qiymatini tasdiqlaydigan va (yoki) aniqlashtiradigan zarur hujjatlarning deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqdim etilish muddatini belgilaydi. Ma'lum qilingan bojxona qiymatini tasdiqlash va (yoki) aniqlashtirish uchun zarur bo'lgan barcha hujjatlar deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan belgilangan muddatda taqdim etilganidan keyin unga tuzatishlar kiritiladi.

Bojxona qiymati olib chiqilayotgan tovarga doir bitimning qiymati asosida quyidagi hollarda aniqlanishi mumkin emas, agar:

kontraktda (shartnomada, kelishuvda) bitimning qiymatiga ta'sir ko'rsatgan cheklovlar va (yoki) shartlar mavjud bo'lsa;

ta'sirini hisobga olish mumkin bo'lmagan shartlarga rioya etilishiga sotish va bitimning qiymati bog'liq bo'lsa;

bitim ishtirokchilari o‘zaro bog‘liq shaxslar bo‘lsa va bu omilning bitim qiymatiga ta’sirini qiymat tarzida ifodalash mumkin bo‘lmasa;

bojxona qiymatini ma’lum qilishda deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan foydalanilgan ma’lumotlar hujjatlar bilan tasdiqlanmagan yoxud noto‘g‘ri bo‘lsa.

316-modda. Olib chiqiladigan tovarga doir bitimning narxiga kiritiladigan xarajatlar

Olib chiqiladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlashda bitimning bahosiga quyidagi xarajatlar kiritiladi, agar bu xarajatlar bitimning bahosiga kiritilmagan bo‘lsa:

a) tovarni bojxona hududidan olib chiqiladigan joygacha yetkazib berish xarajatlari:

transportda tashish qiymati;

tovarlarni yuklash, tushirish, qayta yuklash va tushirish-ortish xarajatlari;

sug‘urtalash qiymati;

b) sotuvchi tomonidan qilingan xarajatlar:

vositachilik va brokerlik haqi, bundan tovarni xarid qilish bo‘yicha vositachilik haqi mustasno;

konteynerlarning va (yoki) boshqa ko‘p marta ishlatiladigan idishlarning qiymati, agar O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyatining tovar nomenklaturasiga muvofiq ularga baholanayotgan tovar bilan bir butun deb qaralsa;

o‘rov-joylashning qiymati, shu jumladan o‘rash-joylash materiallarining va o‘rash-joylash ishlarining qiymati;

v) intellektual mulk obyektlaridan foydalanganlik uchun sotib oluvchi baholanayotgan tovarni sotish shartlari sifatida bevosita yoki bilvosita to'lashi kerak bo'lgan litsenziya to'lovlari va boshqa to'lovlar;

g) sotuvchining baholanayotgan tovarni keyinchalik bojxona hududidan tashqarida har qanday tarzda qayta sotish, o'tkazish yoki undan foydalanishdan olingan bevosita yoki bilvosita daromadining bir qismi.

Ushbu moddaning [birinchi qismida](#) ko'rsatilgan bitimning bahosiga qo'shiladigan komponentlar tegishli tovarlar, ishlar va xizmatlar (tashish, sug'urtalash, sertifikatlashtirish, brokerlik xizmatlari) uchun haq to'langanligi to'g'risida vakolatli shaxs tomonidan taqdim etilgan hujjatlar (hisobvaraqa-fakturalar, to'lov topshiriqnomalari, cheklar) asosida aniqlanadi.

317-modda. Olib chiqiladigan tovarga doir bitimning narxidan chiqarib tashlanadigan to'lovlar va xarajatlar

Olib chiqiladigan tovarning bojxona qiymatini aniqlashda bitimning narxidan quyidagi to'lovlar va xarajatlar chiqarib tashlanadi, bosharti ular ilgari bitimning narxiga kiritilgan bo'lsa va hujjatlar bilan tasdiqlanishi mumkin bo'lsa:

sanoat qurilmalari, mashinalar yoki uskunalar kabi tovarlar bojxona hududidan olib chiqilganidan so'ng amalga oshirilgan uskunalarni qurish, o'rnatish, yig'ish, montaj qilish, sozlash va ularga xizmat ko'rsatish yoki texnik ko'maklashish xarajatlari;

tovar bojxona hududidan olib chiqilgandan keyingi uni yetkazib berish xarajatlari;

tovar bojxona hududidan olib chiqilganidan keyingi uni yetkazib berishni sug'urtalash qiymati;

import qilingan mamlakatda sotuvchi tomonidan to'lanadigan bojxona to'lovlari.

Bitimning narxi mavjud bo'lmagan taqdirda, olib chiqiladigan tovarning bojxona qiymati eksport qilayotgan sotuvchining olib chiqiladigan tovarni ishlab chiqarish yoki olish, saqlash va tashish bilan bog'liq xarajatlari to'g'risida deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqdim etilgan hujjatlardan kelib chiqqan holda aniqlanadi. Bunda ushbu moddaning [birinchi qismida](#) sanab o'tilgan xarajatlar ham hisobga olinadi.

318-modda. Tovarining bojxona qiymatini ma'lum qilish

Tovarining bojxona qiymati bojxona qiymati deklaratsiyasini to'ldirgan holda tovarlarni deklaratsiyalashda deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan bojxona organiga ma'lum qilinadi.

Bojxona qiymati deklaratsiyasi bojxona yuk deklaratsiyasining ajralmas qismi bo'lib, tovarning bojxona qiymati to'g'risidagi ma'lumotlar ko'rsatilgan va deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan bojxona organiga bojxona yuk deklaratsiyasi bilan bir paytda topshiriladigan hujjat hisoblanadi.

Bojxona qiymati deklaratsiyasining shakli va uni to'ldirish tartibi O'zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo'mitasi tomonidan belgilanadi.

Deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan ma'lum qilinadigan tovarning bojxona qiymati va uni aniqlashga taalluqli taqdim etiladigan ma'lumotlar to'g'ri, miqdoriy jihatdan aniqlash mumkin bo'lgan va hujjatlar bilan tasdiqlangan axborotga asoslanishi kerak.

Deklarant yoki bojxona brokeri deklaratsiyalanadigan tovarning bojxona qiymati ma'lum qilinguniga qadar aniqlangan tovar turkumining tovarning yo'qolishi, kamomadi,

shikastlanishi hajmlariga mos birlikka keltirilgan bojxona qiymatini ma'lum qilish huquqiga ega. Tovarining yo'qolishi, kamomadi, shikastlanishi fakti ekspertiza xulosasi va bojxona ko'zdan kechiruvi dalolatnomasi bilan tasdiqlangan bo'lishi kerak.

Bojxona qiymati deklaratsiyasi bojxona to'lovlarini to'lashni nazarda tutuvchi bojxona rejimlari ma'lum qilinganda bojxona chegarasi orqali olib o'tiladigan barcha tovarlar uchun to'ldiriladi, bundan ushbu moddaning [yettinchi qismida](#) nazarda tutilgan hollar mustasno.

Bojxona qiymati deklaratsiyasi quyidagi hollarda to'ldirilmaydi va bojxona qiymati bojxona yuk deklaratsiyasida ma'lum qilinadi, agar:

bojxona hududiga olib kirilayotgan tovarlar turkumining bojxona qiymati bir ming AQSh dollariga teng ekvivalent summadan oshmasa, bundan bitta kontrakt (shartnoma, kelishuv) doirasida bir necha marta tovar yetkazib berish, shuningdek turli kontraktlar (shartnomalar, kelishuvlar) bo'yicha ayni o'sha tovarni bir jo'natuvchi tomonidan ayni o'sha bitta oluvchining manziliga takror-takror yetkazib berish mustasno;

olib o'tiladigan tovarlar bojxona to'lovlarini to'lashdan ozod etilgan bo'lsa.

319-modda. Tovarining bojxona qiymatini nazorat qilish

Bojxona organi deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan tanlangan tovarning bojxona qiymatini aniqlash usulining va ma'lum qilingan bojxona qiymati hisoblab chiqarilishining to'g'riligini quyidagilar asosida aniqlaydi:

deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqdim etilgan bojxona qiymati deklaratsiyasi, hujjatlar va ma'lumotlar;

tovarning bojxona qiymatini aniqlashda foydalaniladigan, o'z ixtiyorida mavjud bo'lgan axborot.

Bojxona organi tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun tanlangan usulga quyidagi hollarda rozi bo'lmaslikka va deklarantga yoki bojxona brokeriga bojxona qiymatini aniqlashning boshqa usulidan foydalanib, bojxona qiymatini aniqlashni taklif etishga haqli:

deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan ma'lum qilingan tovarning bojxona qiymati to'g'ri aniqlanganligini tasdiqlovchi hujjatlar va ma'lumotlar mavjud bo'lmasa;

tovarning bojxona qiymatini aniqlash uchun bojxona organi tomonidan so'ralgan zarur qo'shimcha hujjatlar deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqdim etilmagan bo'lsa;

deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan taqdim etilgan hujjatlar va ma'lumotlar noto'g'ri ekanligining belgilari aniqlansa.

Ushbu moddaning [ikkinchi qismida](#) ko'rsatilgan hollarda bojxona organi va deklarant yoki bojxona brokeri o'rtasida tovarning bojxona qiymatini aniqlash usulini tanlash xususida maslahatlashuvlar o'tkazilishi mumkin.

Agar deklarant yoki bojxona brokeri tovarning bojxona organi tomonidan aniqlangan bojxona qiymatiga rozi bo'lmasa, deklarant yoki bojxona brokeri o'zi ma'lum qilgan bojxona qiymati qaysi sabablarga ko'ra qabul qilinmaganligini tushuntirib berishni bojxona organidan so'rashga haqli, bundan shartli bojxona qiymatining qo'llanilishi holati mustasno.

Bojxona organi deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan ma'lum qilingan tovarning bojxona qiymati nima uchun bojxona organi tomonidan qaysi sabablarga ko'ra qabul qilinmaganligini

deklarantning yoki bojxona brokerining arizasiga binoan yozma shaklda yoxud elektron shaklda tushuntirish berishi shart.

Bojxona yuk deklaratsiyasi rasmiylashtirilayotganda aniqlangan va bojxona organi tomonidan qabul qilingan tovarning bojxona qiymatini aniqlash usuli va bojxona qiymati summasining hisob-kitobi faqat ushbu Kodeksning [320-moddasida](#) nazarda tutilgan hollarda hamda tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish zarurligini tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo'lganda qayta ko'rib chiqilishi mumkin.

320-modda. Tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish

Tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish quyidagi hollarda amalga oshirilishi mumkin:

bojxona rasmiylashtiruvi vaqtida;

tovar chiqarib yuborilganidan keyin.

Bojxona rasmiylashtiruvi amalga oshirilayotganda tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga quyidagi hollarda tuzatishlar kiritiladi, agar:

deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan ma'lum qilingan tovarning bojxona qiymatini aniqlash usuli va miqdori ularni tasdiqlash uchun taqdim etilgan hujjatlarga mos emasligi aniqlangan bo'lsa;

bojxona qiymati deklaratsiyasida tovarning ma'lum qilingan bojxona qiymati va (yoki) bojxona to'lovlari miqdoriga ta'sir etgan texnik xatolar aniqlangan bo'lsa.

Tovar chiqarib yuborilganidan keyin uning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga quyidagi hollarda tuzatishlar kiritiladi, agar:

shartli chiqarib yuborilgan tovarga nisbatan uning uzil-kesil bojxona qiymati deklarantning yoki bojxona brokerining qo'shimcha axboroti asosida aniqlansa yoxud deklarant yoki bojxona brokeri ushbu Kodeksning [321-moddasiga](#) muvofiq bojxona organi tomonidan aniqlangan bojxona qiymatini qabul qilsa;

tovarni deklaratsiyalashda sodir etilgan, tovarning bojxona qiymatining va (yoki) bojxona to'lovlarining miqdoriga ta'sir ko'rsatgan texnik xatolar aniqlangan bo'lsa;

hujjatlarning keyingi tekshiruvi paytida tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlarining miqdoriga ta'sir ko'rsatgan noto'g'ri deklaratsiyalash aniqlangan bo'lsa;

ma'lum qilingan bojxona qiymatining bojxona hududiga olib kirilgan yoki ushbu hududdan olib chiqilgan tovarning miqdori va (yoki) sifati kontrakt (shartnoma, kelishuv) shartlaridan chetga chiqishi tufayli tovarning haqiqiy qiymatiga mos emasligi bojxona deklaratsiyasini qabul qilish sanasida aniqlangan bo'lsa. Bojxona ko'zdan kechiruvi dalolatnomasi, shuningdek kontrakt (shartnoma, kelishuv) taraflari o'rtasida kelishilgan, bojxona to'lovlari undirilmaydigan tovar bo'yicha — tovarning miqdoriga oid e'tiroz yoki bojxona to'lovlari undiriladigan tovarlar bo'yicha — ekspertiza xulosasi tovarning mos emasligini tasdiqlovchi hujjatlar hisoblanadi;

bojxona to'lovlarining summalari qaytarilishiga yoki qo'shimcha to'lanishiga olib keladigan yoki tovarning bojxona qiymati miqdoriga ta'sir ko'rsatgan boshqa asoslar yuzaga kelgan bo'lsa.

Agar tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikning paydo bo'lishiga olib kelgan bo'lsa, ana shu qarzdorlik summasiga ushbu Kodeksning [349-moddasida](#) nazarda tutilgan tartibda penya hisoblanadi.

Tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish qaysi tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritilayotgan bo'lsa, faqatgina o'sha tovarga nisbatan amalga oshiriladi.

Tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan bojxona organiga tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish shaklini taqdim etish orqali ma'lum qilinadi, bu shakl bojxona deklaratsiyasining ajralmas qismi bo'lib, uning ma'lumotlariga tovarning bojxona qiymati va (yoki) bojxona to'lovlari bo'yicha tuzatishlar kiritiladi.

Agar deklarant yoki bojxona brokeri bojxona organi tomonidan tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga kiritilgan tuzatishlarga rozi bo'lmasa, u tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritishning bojxona organi tomonidan qayta hisob-kitob qilingan tovarlarning bojxona qiymati va (yoki) bojxona to'lovlari ko'rsatilgan shaklini imzolamaslikka haqli. Bu hollarda deklarant yoki bojxona brokeri tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish sabablarini tushuntirib berishni bojxona organidan talab qilish huquqiga ega.

Deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan bojxona organiga so'rov yuborilishi deklarantni yoki bojxona brokerini bojxona to'lovlarini to'lashdan ozod etmaydi.

Tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish shakli, shuningdek uni to'ldirish tartibi O'zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo'mitasi tomonidan belgilanadi.

Bojxona rasmiylashtiruvi uchun hujjatlar qabul qilinganidan keyin bojxona organi tomonidan tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritilishi ustidan deklarant yoki bojxona brokeri belgilangan tartibda shikoyat qilishi mumkin.

321-modda. Deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan tovarning bojxona qiymatini aniqlash imkoni bo'lmagan taqdirda tovarning shartli chiqarib yuborilishi

Tovarning bojxona qiymatini aniqlash imkoni bo'lmagan taqdirda uni shartli chiqarib yuborish deklarantning yoki bojxona brokerining arizasiga ko'ra bojxona organi tomonidan amalga oshiriladi. Bunda bojxona organi ushbu bobda belgilangan tartibda tovarning shartli bojxona qiymatini mustaqil ravishda belgilaydi.

Tovarning bojxona qiymatini aniqlash imkoni bo'lmagan taqdirda uni shartli chiqarib yuborish, agar bojxona organi tomonidan aniqlangan tovarning bojxona qiymatiga muvofiq ravishda hisoblab chiqarilgan bojxona to'lovlari summasi deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan to'lansa yoki to'lanishi ta'minlansa, amalga oshiriladi.

Bojxona organi ariza kelib tushgan kundan keyingi uch ish kuni ichida deklarantga yoki bojxona brokeriga tovarning shartli bojxona qiymatining va talab qilinayotgan bojxona to'lovlari to'lanishini ta'minlash miqdorlari to'g'risida yozma yoki elektron shaklda xabar qiladi.

Bojxona to'lovlari to'lanishini ta'minlashning amal qilish muddati tovar chiqarib yuborilgan kundan e'tiboran oltmish kalendar kunni tashkil etadi.

Deklarant yoki bojxona brokeri tomonidan tovarning bojxona qiymatini tasdiqlovchi hujjatlar taqdim etilganidan keyin bojxona qiymati va tegishli bojxona to'lovlari tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish shaklini to'ldirgan holda qaytadan hisob-kitob qilinadi.

Tovarning bojxona qiymatini tasdiqlovchi hujjatlar taqdim etilmagan taqdirda, bojxona to'lovlari to'lanishini ta'minlash summasi ushbu moddaning [to'rtinchi qismiga](#) muvofiq belgilangan muddat o'tgach O'zbekiston Respublikasining Davlat budjetiga o'tkaziladi. Bunda tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish shakli to'ldirilib, u tovarning bojxona qiymati xususidagi uzil-kesil qaror hisoblanadi.